

Hr Kristen Michal

Peaminister

20.aprill 2026.a.

ARUPÄRIMINE

Põlevkivi kaevandamise strateegia Eesti energiajulgeoleku kohta

Lugupeetud peaminister

Eesti energiapoliitika on sattunud olukorda, kus strateegilisi otsuseid tehakse killustatult, ilma selge riikliku suuna ja poliitilise vastutusega. Avalikkuse ette on jõudnud juhtum, kus riigile kuuluv ettevõtte Eesti Energia on loovutanud olulise põlevkivi kaevandusloa erasektorile, samal ajal sulgedes olemasolevaid kaevandusi ja vähendades riigi otsest kontrolli strateegilise maavara üle. Seda kõike olukorras, kus nii julgeolekuolukord Euroopas kui ka energiatootmise ebastabiilsus nõuaksid pigem läbimõeldud ja koordineeritud riiklikku lähenemist, mitte üksikute majandusotsuste jada.

Mitmed eksperdid ja avalikus debatis osalejad on juhtinud tähelepanu, et sellised sammud võivad pikemas vaates nõrgestada Eesti varustuskindlust ning jätta riigi sõltuvusse turutingimustest ja erasektori otsustest. Samal ajal viitavad teised hinnangud, et riigi senine poliitika on olnud ebajärjekindel – kord räägitakse põlevkivist loobumisest, siis jälle selle kasutamise suurendamisest. Selline heitlikkus tekitab küsimuse, kas valitsusel on üldse olemas selge ja sidus strateegia põlevkivi kui Eesti ühe olulisema loodusressursi kasutamiseks.

Eeltoodust tulenevalt palume Teil vastavalt Riigikogu töö- ja kodukorra seaduse paragrahvile 139 vastata järgmistele küsimustele:

1. Milline on Vabariigi Valitsuse terviklik strateegiline vaade põlevkivi rollile Eesti energiamajanduses aastani 2035 ja 2050? Kas riik käsitleb põlevkivi eelkõige strateegilise julgeolekuressursina või turupõhise majandustegevuse objektina?
2. Kuidas hindab valitsus Uus-Kiviõli kaevandusloa müügi mõju Eesti energiajulgeolekule ja varustuskindlusele? Kas on tehtud analüüs, mis arvestab olukorda, kus tulevikus võib poliitiline või majanduslik keskkond nõuda põlevkivi suuremat kasutust?
3. Miks ei peetud vajalikuks kaasata valitsust või poliitilist tasandit otsusesse, millel on potentsiaalselt strateegiline mõju riigi maavarade kasutamisele? Kas valitsus peab sellist praktikat kooskõlas olevaks riigi pikaajaliste huvidega?
4. Kuidas Teie kommenteerite kriitikat, et Eesti Energia tegevus on lähtunud kitsalt majanduslikest kaalutlustest, jättes kõrvale riikliku strateegilise huvi? Kas riik peaks vajadusel andma riigiettevõttele teistsuguseid suuniseid?

Arupärimine

"20"04.2026.Nr.198

5. Millised on valitsuse plaanid seoses Narva karjääri sulgemisega? Kas on hinnatud selle otsuse pööratavust ning mõju kriisiolukorras?
6. Kuidas kavatseb valitsus maandada Euroopa Liidu CO₂ kvoodipoliitikast tulenevaid riske Eesti põlevkiviõlitööstusele? Milliseid samme astutakse, et vältida olukorda, kus kogu sektor muutub 2035. aastaks konkurentsivõimetuks?
7. Kas valitsus peab vajalikuks muuta kehtivat regulatsiooni, mis ei võimalda kaevanduslubasid strateegilise varuna hoida ilma kohese kaevandamiskohustuseta? Kui jah, siis milliseid muudatusi kavandatakse?
8. Kuidas tagab valitsus, et Eesti põlevkiviresursside kasutamine teenib maksimaalselt Eesti majanduslikke ja julgeolekuhuve, arvestades nii riigi kui ka erasektori rolli?

Lugupidamisega

Lauri Laasik

Peter Ermut

Vladimir Arhipov

Andrei Korobeinik

Vadim Belobrovtshev